SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 39/2019-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. januára 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [redacted], [redacted], [redacted] [redacted] [redacted] [redacted], zastúpeného advokátom JUDr. Jurajom Gavalcom, Teodora Tekela 6742/23, Trnava, vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 4 Tpo 28/2018-134 zo 7. júna 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [redacted] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. augusta 2018 doručená sťažnosť [redacted] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou

namietal porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Tpo 28/2018-134 zo 7. júna 2018 (ďalej aj „ napadnuté rozhodnutie krajského súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi bolo uznesením vyšetrovateľa národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru ČVS: PPZ-298/NKA-PZ-ZA-2017 z 19. novembra 2017 vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 172 ods. 1 písm. b), c), d), ods. 2 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“). Uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 Tp 512/2017 z 21. novembra 2017 v spojitosti s uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tpo 108/2017 zo 7. decembra 2017 bol sťažovateľ vzatý do preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Uznesením okresného súdu sp. zn. 2 Tp 58/2018 z 24. mája 2018 bola sťažovateľovi predĺžená lehota väzby v prípravnom konaní nad rámec základnej lehoty väzby do 18. októbra 2018. Krajský súd svojím uznesením č. k. 4 Tpo 28/2018-134 zo 7. júna 2018 rozhodol o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 2 Tp 58/2018 z 24. mája 2018 o predĺžení lehoty trvania väzby.

3. Z argumentácie sťažovateľa v súhrne vyplýva, že *„Z rozhodnutí oboch súdov, a predovšetkým z rozhodnutia druhostupňového súdu, nie je možné zistiť aké dôvody viedli súd k predĺženiu lehoty trvania väzby, je tam uvedené len to, že je potrebné vykonať ďalšie dôkazy a vyčkať na podanie znaleckých posudkov. Z uznesenia nie je možné zistiť, prečo sa má väzba predlžovať, čím je dĺžka tejto doby predĺženia väzby odôvodnená, prečo neboli doteraz zabezpečené znalecké posudky a aké osoby je potrebné vypočuť.“*. Svoju argumentáciu podporil aj judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a konštatovaním o tom, že *„V danej veci... žiadnym spôsobom nezavinil prieťahy v konaní,*

ktoré vznikli len nekonaním vyšetrovateľa, ktorý nekonal plynulo a so zvýšenou starostlivosťou, nepribral do konania znalcov a súd zavádza tvrdením, že je potrebné vypočúvať svedkov, pritom súd a ani sťažovateľ nemôže mať ani len predstavu akých.“.

4. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd *„vydal toto rozhodnutie:*

Krajský súd v Nitre uznesením č.k. 4Tpo/28/2018-134 zo dňa 7.6.2018 porušil ústavné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Krajského súdu v Nitre č.k. 4Tpo/28/2018-134 zo dňa 7.6.2018 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.“.

II.

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo

podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

7. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

8. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

9. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Inými slovami, v zmysle judikatúry ústavného súdu bez rozhodnutia

všeobecného súdu nemožno považovať väzbu za zákonnú (I. ÚS 187/07, III. ÚS 16/09). Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať *ratio decidendi* na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich za väzbu a proti nej, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (obdobne III. ÚS 271/07).

10. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Do obsahu právomoci ústavného súdu nepatrí preskúmať postup, ktorý viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne uspôsobený na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) teda nekoná ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02).

11.1 Z čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy možno teda vyvodiť základné právo na osobnú slobodu, ako aj zásadu, že pozbaviť niekoho osobnej slobody možno iba z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Ďalšie odseky čl. 17 ústavy uvádzajú konkrétne spôsoby pozbavenia, resp. obmedzenia osobnej slobody, ktoré sú za splnenia ustanovených podmienok prípustné. Jedným z týchto spôsobov je aj vzatie do väzby, resp. držanie

vo väzbe v zmysle čl. 17 ods. 5 ústavy, a preto možno uviesť, že v prípade pozbavenia osobnej slobody vzatím do väzby, resp. držaním vo väzbe je okrem čl. 17 ods. 5 ústavy vždy dotknutý aj čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy (I. ÚS 220/04).

11.2 Z hľadiska posúdenia čl. 5 ods. 4 dohovoru má osoba vo väzbe právo na preskúmanie hmotných a procesných podmienok väzby, ktoré sú určujúce pre posúdenie jej zákonnosti. Požiadavka preskúmania hmotných podmienok (*„substantive requirement“*) znamená povinnosť preskúmať okolnosti svedčiace za väzbu a proti nej a rozhodnúť s poukazom na právne kritériá, či sú dané dôvody opodstatňujúce väzbu, ako aj prepustenie na slobodu, pokiaľ také dôvody neexistujú [napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“) vo veci Schiesser v. Švajčiarsko zo 4. 12. 1979, séria A, č. 34, § 31]. Je teda výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe (Tóth c. Rakúsko, 1991). Inými slovami, v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru je osoba vo väzbe oprávnená na preskúmanie procesných a hmotných podmienok, ktoré sú podstatné pre „zákonnosť“ tejto väzby v zmysle dohovoru (napr. rozsudok ESĽP vo veci Brogan and Others v. Anglicko z 29. 11. 1988, séria A, č. 154-B, § 65, rozsudok ESĽP vo veci Jecius v. Litva, § 100).

12. Z judikatúry ústavného súdu je zrejmé, že z práva nebyť vo väzbe z iného ako zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu vyplýva priama spojitosť zákonného väzobného dôvodu s rozhodnutím sudcu alebo súdu nielen pri vzatí do väzby, ale aj počas jej trvania. V prípadoch, keď sa ústavný súd zaoberal možným porušením základného práva na osobnú slobodu v zmysle čl. 17 ústavy rozhodnutím súdu konajúceho o zákonnosti väzby, konštatoval, že otázka, či je väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj na znenie dohovoru (napr. III. ÚS 79/02, III. ÚS 77/05), s ktorým musí byť v súlade, vrátane všeobecných princípov obsiahnutých v ňom výslovne alebo implikovane (pozri obdobne napr. rozsudky ESĽP vo veciach Winterwerp v. Holandsko z 24. 10. 1979, séria A, č. 33, s. 19 – 20, § 45 a Baranowski v. Poľsko z 28. 3. 2000, č. 28358/95, § 51). Inými slovami, povinnosť súdov vyplývajúca zo základného práva zaručeného v čl. 17 ods. 2 ústavy postupovať v prípade trestného

stíhania obvinenej osoby a pozbavenia jej osobnej slobody väzbou „spôsobom, ktorý ustanoví zákon“, vyžaduje, aby procesný postup súdu konajúceho vo veci rešpektoval nielen ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov s právnou silou zákona (v danom prípade predovšetkým Trestného poriadku), ale taktiež aj ustanovenia príslušných medzinárodných zmlúv, ktoré sú súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky a v zmysle čl. 7 ods. 5 a čl. 154c ods. 1 ústavy majú pred zákonom prednosť, ak poskytujú väčší štandard ochrany základných práv a slobôd.

13. Medzi základné požiadavky preskúmania zákonnosti väzby a rozhodnutia o nej v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru patria aj:

- účinná kontrola zákonnosti väzby (rozsudok ESĽP z 10. 10. 2000 vo veci Grauzinis v. Litva, č. 37 975/97),

- podstatné opatrenie, ktoré zabezpečí jedincovi procesnú spravodlivosť (*„substantial measure of procedural justice“*; rozsudok ESĽP z 20. 6. 2002 vo veci Al-Nashif and others v. Bulharsko, č. 50963/99),

- vzhľadom na závažný vplyv pozbavenia slobody na základné práva jedinca konanie podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru musí v zásade spĺňať základné požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozsudok ESĽP z 13. 2. 2001 vo veci Garcia Alva v. Nemecko, č. 23541/94), pričom princíp spravodlivosti (*„fairness“*) v zmysle posledného označeného článku zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné dôvody (rozhodnutie ESĽP o prijateľnosti sťažnosti z 26. 2. 2002 vo veci Bufferne v. Francúzsko, č. 54367/00),

- primeraná súdna odpoveď (*„adequate judicial response“*; rozsudok ESĽP z 10. 10. 2000 vo veci Grauslys v. Litva, č. 36743/97).

14. Ústavný súd na tomto mieste považuje za potrebné zvýrazniť, že v každom jednotlivom prípade tvrdeného porušenia základného práva na osobnú slobodu je povinný pri svojom rozhodovaní prihliadať aj na konkrétne okolnosti preskúmavanej veci (obdobne pozri II. ÚS 353/06, II. ÚS 142/07, II. ÚS 80/08, I. ÚS 59/2016 a pod., ale vyplýva to aj z mnohých rozhodnutí ESĽP, napr. Letellier proti Francúzsku, rozhodnutie z 26. 6. 1991,

Annuaire, č. 207; Navarra proti Francúzsku, rozhodnutie z 23. 11. 1993, Annuaire, č. 273-B a ďalšie).

15. Pri preskúmavaní napadnutého rozhodnutia krajského súdu ako sťažnostného súdu a argumentácie v ňom uvedenej ústavný súd vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. V širších súvislostiach je možné poukázať aj na súvisiacu judikatúru ESĽP, v zmysle ktorej pri zamietnutí odvolania sa odvolací súd môže obmedziť i na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (rozsudok ESĽP vo veci Helle v. Fínsko z 19. 12. 1997, sťažnosť č. 20772/92, body 59 – 60). Predpokladom tohto postupu je splnenie podmienky založenej na zistení, že samotné rozhodnutie podriadeného súdu možno pokladať za dostatočne odôvodnené (Boldea v. Romania, rozsudok z 15. 2. 2007 k sťažnosti č. 19997/02, § 33; Hirvisaari v. Finland, rozsudok z 27. 9. 2001 k sťažnosti č. 49684/99, § 31 – § 33). Už uvedené závery zahŕňajú aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

16.1 Krajský súd v uznesení č. k. 4 Tpo 28/2018-134 zo 7. júna 2018 v podstatnom zhrnul:

„Aj nadriadený súd mal za nepochybne u obvineného zistenú existenciu a pretrvávanie aj (a zvlášť) materiálnych podmienok preventívnej väzby, ako aj splnenie materiálnej podmienky obsiahnutej v ustanovení § 76 odsek 3 Trestného poriadku spočívajúcej jednak v existencii hrozby, že prepustením obvineného na slobodu hrozí podstatné sťaženie dosiahnutia účelu trestného konania, jednak v stave, v dôsledku ktorého pre obtiažnosť veci a zo závažných dôvodov (ďalej, ale aj v odôvodnení napadnutého uznesenia uvedených), nebolo možné (osobitne v čase podania návrhu) prípravné konanie skončiť v základnej sedemmesačnej lehote uvedenej v § 76 odsek 2 Trestného poriadku.

Nadriadený súd dospel tiež k záveru, že prokurátorom navrhované a súdom prvého stupňa napadnutým uznesením akceptované predĺženie lehoty väzby obvineného

v prípravnom konaní v prejednávanej veci do 18.10.2018 je primerané, a to nielen vzhľadom na množstvo a charakter tých vyšetrovacích úkonov, ktoré súd prvého stupňa opodstatnene považoval za potrebné vykonať, ako aj úkonov a rozhodnutí prokurátora, ktorých vykonanie týmito orgánmi činnými v trestnom konaní v prejednávanej veci ešte do skončenia prípravného konania možno opodstatnene predpokladať a očakávať.

Reagujúc na písomné odôvodnenie obvineným proti napadnutému uzneseniu včas podanej sťažnosti považuje nadriadený súd skutkové zistenia a právne úvahy súdu prvého stupňa obsiahnuté v odôvodnení napadnutého uznesenia za potrebné doplniť v tom smere, že:

- úkonmi, ktoré je aj v prejednávanej veci potrebné v prípravnom konaní vykonať, nie sú len tie, ktorými sa zadovažujú dôkazy alebo zabezpečujú práva obvineného na obhajobu (prípadne aj práv poškodených, zúčastnených osôb, ich splnomocnencov a opatrovníkov) súvisiace so skončením vyšetrovania uvedené v § 208 Trestného poriadku, ale aj postup a rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní predpokladané ustanoveniami § 209 odsek 1, § 214 a nasl. Trestného poriadku, teda aj prípadné konanie o dohode o vine a treste alebo podanie obžaloby (§ 232 až 235 Trestného poriadku);

- v prejednávanej veci (aj podľa názoru nadriadeného súdu) boli splnené formálne aj materiálne podmienky a predpoklady predĺženia základnej lehoty väzby v prípravnom konaní ustanovené v § 76 odsek 2, odsek 3 Trestného poriadku vrátane podstatného sťaženia dosiahnutia účelu trestného konania, ktoré by hrozilo v prípade prepustenia obvineného z väzby na slobodu z dôvodu uplynutia jeho základnej sedemmesačnej lehoty v prípravnom konaní a to nielen pokiaľ ide o opodstatnenú potrebu doplnenia dokazovania v prípravnom konaní a s tým súvisiacu možnosť spravodlivého rozhodnutia súdu nielen (aj keď predovšetkým) o vine (a treste, uloženie ktorého každému z obvinených po jeho prípadnom uznaní bude prichádzať do úvahy), ale aj (a v neposlednom rade) o zabezpečenie výkonu práva na obhajobu a to nielen obvineného, ale aj ostatných spoluobvinených, o ktorých trestných činoch sa v prejednávanej veci doposiaľ vykonáva spoločné konanie;

- skutočnosti, okolnosti a právne úvahy súdu prvého stupňa obsiahnuté v odôvodnení napadnutého uznesenia (ktoré nadriadený súd považuje za správne, teda zákonu zodpovedajúce a doposiaľ v prípravnom konaní zistenými skutočnosťami opodstatnené), ale

aj v doterajších odôvodneniach uznesení súdu prvého stupňa ako aj v odôvodneniach uznesení nadriadeného súdu (ktoré nadriadený súd považuje aj v tomto štádiu trestného stíhania obvineného v prejednávanej veci za naďalej aktuálne) sú relevantné z hľadiska existencie a pretrvávania dôvodov preventívnej väzby obvineného v prejednávanej veci.

K pretrvávaniu dôvodov väzby obvineného nadriadený súd poznamenáva, že potreba obmedzenia jeho osobnej slobody prevyšuje z hľadiska verejného záujmu jeho právo na osobnú slobodu z dôvodov už skôr uvádzaných v predchádzajúcich rozhodnutiach oboch súdov, pričom rešpektujúc prezumpciu neviny, dospel aj nadriadený súd po vyhodnotení okolností prípadu, všetkých konkrétnych skutočností a tiež osoby obvineného k záveru, že jeho ďalšie zotrvanie vo väzbe je nutné, a že väzobné dôvody ako aj dĺžka trvania väzby nie sú v rozpore s článkom 5 odseku 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a ani v rozpore s článkom 50 odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky, pretože bolo potrebné prihliadnuť nielen na závažnosť vyšetrovanej trestnej činnosti, ktorej sa mal dopustiť, ale aj na skutočnosť, že dôvody väzby sa od jeho vzatia do väzby nezmenili, ničím neeliminovali, a teda naďalej trvajú tak, ako boli vyššie uvedené.

K sťažnostným námietkam zvoleného obhajcu obvineného JUDr. Gavalca nadriadený súd poznamenáva, že obvinený ani jeho ustanovený obhajca, a tiež ani obvineným zvolený obhajca (splnomocnenie z 21.05.2018) doposiaľ nepožiadali vyšetrovateľa a ani sudcu pre prípravné konanie o možnosť nazretia do vyšetrovacieho spisu (vyšetrovací spis má štyri zväzky), ktorý (ako sa zvolený obhajca mylne domnieva), neobsahuje žiadne utajované prílohy. V II. až IV. zväzku vyšetrovacieho spisu sa nachádzajú všetky odposluchy osôb bližšie nešpecifikovaných, s ktorými sa obvinený mali dostať do kontaktu, vrátane prepisov týchto hovorov. Tieto dôkazy nikdy neboli utajené a netvorili žiadnu utajenú prílohu, a preto aj zvolený obhajca, nakoľko obhajobu obvineného podľa predloženého splnomocnenia prevzal 21.05.2018, mohol a mal možnosť buď sám alebo spoločne s obvineným nazrieť do príslušných zväzkov vyšetrovacieho spisu.“

16.2 Okresný súd v uznesení sp. zn. 2 Tp 58/2018 z 24. mája 2018 v súhrne konštatoval:

«Po výsluchu obvineného a preskúmaní obsahu spisu súd dospel k záveru, že návrh prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby u obvineného [redacted] je dôvodný. Súd nezistil, že by vyšetrovateľ po vzatí obvineného [redacted] a jeho spoluobvinených

do väzby nerealizoval potrebné vyšetrovacie úkony priebežne a bez prieťahov. Aj podľa názoru súdu prokurátorom dôvodená potreba vykonať ďalšie dôkazy v prípravnom konaní, a to nielen vypočuť ďalšie osoby, ktorým obvinení mali predávať drogy (ako vyplýva zo záznamov z odpočúvania telekomunikačnej prevádzky) a zisťovať prípadnú závislosť obvinených na omamných a psychotropných látkach, ale predovšetkým vyčkať na podanie znaleckých posudkov znalca a znaleckého ústavu, ktorí boli pribratí do konania, je v súlade so zásadou zistenia skutkového stavu veci v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie v prípravnom konaní, v zmysle ust. § 2 odsek 10 Trestného poriadku, pričom vyšetrovacie úkony nebude možné zrealizovať v základnej lehote väzby v prípravnom konaní a vyšetrovanie v tejto lehote ukončiť, a to aj s poukazom na obtiažnosť veci a počet osôb v nej obvinených a nateraz stíhaných v spoločnom konaní. Za tohto stavu je súd toho názoru, že je namieste lehotu väzby u obvineného predĺžiť tak, aby orgány prípravného konania mohli doplniť dokazovanie o vykonanie prokurátorom uvedených vyšetrovacích úkonov a následne ukončiť vyšetrovanie za umožnenia obvineným a ich obhajcom oboznámiť sa v primeranom čase s výsledkami vyšetrovania po jeho skončení, pričom je potrebné mať na zreteli obsiahlosť vyšetrovacieho spisu a pre prípad podania obžaloby opätovne dodržanie postupu podľa § 76 odsek 2 Trestného poriadku s poukazom na ust. § 76 odsek 4 Trestného poriadku. Súd preto dospel k záveru, že prepustením obvineného [redacted] na slobodu by tak mohlo dôjsť k sťaženiu dosiahnutia účelu trestného konania, pričom aj v jeho súčasnom štádiu je u obvineného daný a naďalej pretrváva dôvod väzby uvedený v § 71 odsek 1 písmeno c) Trestného poriadku, keďže formálne aj materiálne podmienky pre ďalšie trvanie väzby sa u obvineného nezmenili, a to ani v porovnaní so stavom v čase rozhodovania o vzatí obvineného do väzby.

Aj v súčasnom štádiu trestného konania totiž doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, ktorý je obvinenému kladený za vinu, sa stal, tento vykazuje znaky trestného činu, a to obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 172 odsek 1 písmeno b), písmeno c), písmeno d), odsek 2 písmeno c) Trestného zákona s poukazom na ust. § 138 písmeno j) Trestného a dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal aj obvinený [redacted], dosiaľ neboli rozptýlené. Obvinený síce spáchanie trestnej činnosti popiera s tým, že drogy nikomu nepredával a iba

ich sám užíval, avšak dôvodnosť trestného stíhania obvineného v prejednávanej veci je daná nielen vecami a psychotropnými látkami, zaistenými u neho pri domovej prehliadke, ale aj výpoveďou svedka [redacted], ktorý potvrdil, že obvinený mu poskytoval, i keď bezplatne, drogu, a to opakovane, ktoré nakladanie so psychotropnými látkami je rovnako protiprávne. Množstvo psychotropnej látky, zaistenej pri domovej prehliadke u obvineného pritom presahuje množstvo drogy, prechovávanej pre vlastnú potrebu v zmysle ust. § 135 Trestného zákona. V tomto smere sa tak dôkazná situácia v porovnaní s tou pri rozhodovaní o vzatí obvineného do väzby a poslednom rozhodovaní o väzbe obvineného vôbec nezmenila. Súd preto iba na zdôraznenie dopĺňa, že v rámci rozhodovania o väzbe nie je oprávnený hodnotiť vykonané dôkazy z hľadiska viny, resp. neviny, ale len z hľadiska existencie dôvodnosti podozrenia obvineného zo spáchania trestného činu, pričom v prejednávanej veci dosiaľ vykonané dôkazy sú podľa názoru súdu, a to z dôvodov vyššie uvedených, dostatočne spôsobilé založiť „dôvodné podozrenie" proti obvinenému.

Podľa názoru súdu naďalej existuje i dôvodná obava, že by v prípade prepustenia na slobodu obvinený v páchaní trestnej činnosti pokračoval tak, ako boli tieto dôvody konštatované i sudcom pre prípravné konanie pri rozhodovaní o vzatí obvineného do väzby. V tomto smere súd poukazuje na množstvo u obvineného zaistenej psychotropnej látky pri vykonaní domovej prehliadky, ako aj na ostatné veci a ich charakter, nasvedčujúci manipulácii s takými látkami a tiež aj na výpoveď svedka [redacted], ktorý potvrdil, že obvinený mu poskytoval drogu bezodplatne, a to od začiatku roka 2017 dva až trikrát mesačne. Z uvedeného nateraz vyplýva dôvodné podozrenie, že obvinený [redacted] bežne disponoval takým množstvom pervitínu, ktorý mu umožňoval ho niekoľkokrát mesačne poskytovať a aj ho poskytol iným osobám, pričom sa skutku dopúšťal po dobu takmer jedného roka. Obvinený je naviac sám užívateľom drog a preto jeho osoba v spojitosti s vysokou závažnosťou za vinu mu kladenej trestnej činnosti v prejednávanej veci neposkytuje žiadne garancie pred hrozbou pokračovania v trestnej činnosti z jeho strany.»

17.1 Reagujúc na námietky sťažovateľa o nedostatočnom vysporiadaní sa s jeho námietkami v odôvodnení napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ústavný súd vo všeobecnej rovine konštatuje, že z odôvodnenia uznesenia krajského súdu

č. k. 4 Tpo 28/2018-134 zo 7. júna 2018 (v spojení aj s dôvodmi vyplývajúcimi z uznesenia okresného súdu sp. zn. 2 Tp 58/2018 z 24. mája 2018) vo vzťahu k zákonom predpokladanému ďalšiemu zotrvaniu sťažovateľa vo výkone väzby nevyplýva nič, čo by signalizovalo arbitrárny alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy vo veci konajúcim krajským súdom s dôsledkom porušenia sťažovateľom označených práv a jeho ďalším nezákonným zotrvaním vo výkone preventívnej väzby. Ústavný súd teda konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Trestného poriadku podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov a skutkových okolností posudzovanej veci, v dôsledku čoho sú adresné, konkrétne a vo svojich záveroch aj logické, preto ich ústavný súd vníma ako legitímne a právne akceptovateľné nielen z uhla zákonnosti, ale aj ústavnosti. S poukazom na všetky už uvedené skutočnosti aj s ohľadom na podpornú citáciu zo súvisiacej odbornej literatúry (KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2012.), podľa ktorej „... zbavenie slobody sťažovateľa nemôže byť vnímané ako svojvoľné, ak vnútroštátny súd uviedol určité dôvody na pokračovanie väzby, iba ak by uvádzané dôvody boli mimoriadne lakonické a bez akéhokoľvek odkazu na ustanovenie zákona, ktoré by zbavenie sťažovateľa slobody dovoľovalo [pozri Khudoyorov proti Rusku, rozsudok, 8. 11. 2005, č. 6847/02, § 131 a § 157, porov. tiež Miminoshvili proti Rusku, rozsudok, 28. 6. 2011, č. 20197/03, § 69]“, možno konštatovať a dospieť k záverom, že krajský súd sťažovateľovi dôvody jeho pozbavenia osobnej slobody z hľadiska materiálnej interpretácie podmienok preventívnej väzby náležite vysvetlil.

17.2 Vo vzťahu k námietke sťažovateľa spočívajúcej v tom, že krajský súd nedostatočne konkretizoval potrebu vykonania procesných úkonov potrebných pre objasnenie veci, ústavný súd konštatuje, že predovšetkým z odôvodnenia uznesenia okresného súdu sp. zn. 2 Tp 58/2018 z 24. mája 2018 vyplýva niečo iné. V prvom rade ústavný súd poukazuje na to, že väzobné stíhanie sťažovateľa trvá od 18. novembra 2017, pričom dôvodnosť jeho obmedzenia osobnej slobody bola preskúmavaná celkovo už trikrát od vzatia do väzby uznesením okresného súdu sp. zn. 3 Tp 512/2017 z 21. novembra 2017 v spojitosti s uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tpo 108/2017 zo 7. decembra 2017 cez rozhodovanie o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby uznesením okresného súdu

sp. zn. 3 Tp 25/2018 z 8. marca 2018 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tpo 15/2018 z 20. marca 2018 až po rozhodovanie o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby. Do času podania ústavnej sťažnosti trvalo väzobné stíhanie sťažovateľa osem mesiacov. Počas tejto doby prebehlo vo veci rozsiahle vyšetrovanie, súčasťou ktorého je aj znalecké skúmanie, a to nielen množstva a hodnoty zaistenej drogy Kriminalistickým a expertíznym ústavom Policajného zboru, ale aj znalcom napr. z odboru zdravotníctva, odvetvia psychiatrie, ktorý sa aj postupom v intenciách § 34 ods. 4 Trestného zákona musí vyjadriť k závislosti sťažovateľa od omamných látok, jeho možnej resocializácii a podmienok liečenia či už ambulantnou, alebo ústavnou formou. Tento postup je nielen korešpondujúci so zásadou náležitého zistenia skutkového stavu veci podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, ale aj s požiadavkou vyplývajúcou z § 34 ods. 4 Trestného zákona, v zmysle ktorej sa už okrem spomínaných skutočností identifikujú aj ďalšie faktické zistenia potrebné pre rozhodovanie o druhu a výmere trestu.

17.3 Taktiež nie je možné súhlasiť so sťažovateľom nastolenou výčitkou potreby vypočutia bližšie neidentifikovaných svedkov, keďže predovšetkým z obsahu uznesenia okresného súdu sp. zn. 2 Tp 58/2018 z 24. mája 2018 vyplýva, že vo veci boli použité informačno-technické prostriedky podľa § 115 Trestného poriadku, v rámci ktorých bol tzv. odpočúvaný aj samotný sťažovateľ vrátane ďalších spoluobvinených a osôb, ktoré mali byť konečnými spotrebiteľmi im predávaných drog, a teda z obsahu prepisov týchto záznamov je možné zistiť/identifikovať konkrétne osoby podieľajúce sa na stíhanej trestnej činnosti, ako aj cieľových konzumentov predávaných drog. Argumentácia sťažovateľa v spojení s výčitkou adresovanou mu krajským súdom v tom, že ani len nepožiadal o nahliadnutie do zväzkov II až IV vyšetrovacieho spisu, ktoré prepisy záznamov obsahujú, nie je relevantná. Týmto svojím postupom krajský súd uviedol dostatočné dôvody na predĺženie lehoty väzby sťažovateľa, ku ktorým poskytol primeranú súdnu odpoveď (*„adequate judicial response“*; rozsudok ESĽP z 10. 10. 2000 vo veci Grauslys v. Litva, č. 36743/97).

18. Ústavný súd ďalej upriamuje pozornosť aj na doktrinálne názory vyjadrené v komentári k dohovoru (KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář.* 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2012.), v ktorých sa konštatuje, že „Opakované používanie stereotypných formulácií

v rozhodnutiach vnútroštátnych orgánov o predĺžení väzby vzbudzuje podozrenie, že sa tieto orgány dostatočne nezaoberali konkrétnymi okolnosťami a nereagovali na argumenty obvineného (Kondratyev proti Rusku, rozsudok, 9. 4. 2009, č. 2450/04, § 55, Lind proti Rusku, rozsudok, 6. 12. 2007, č. 25664/05, § 85). Pokiaľ však rovnaké dôvody na ponechanie obvineného vo väzbe, ktoré ESĽP označil za relevantné a dostatočné, pretrvávali po celú dobu jej trvania a ak zákonnosť väzby bola predmetom niekoľkonásobného preskúmania, nemožno vnútroštátnym súdom vytýkať, že sa v textoch svojich rozhodnutí opakovali (Knebl proti Českej republike, rozsudok, 28. 10. 2010, č. 20157/05, § 68).“.

19.1 K dôvodom preventívnej väzby sťažovateľa ústavný súd v ďalšom opätovne poukazuje na už označené komentované znenie k dohovoru, z ktorého vyplýva, že „ESĽP – podľa svojich vlastných slov [pozri napr. Ignatenco, § 79; Khodorkovskiy proti Rusku, rozsudok, 31. 5. 2011, č. 5829/04, bod 184] – vo svojej judikatúre identifikoval štyri základné dôvody, ktoré môžu odôvodňovať väzbu v trestnom konaní: nebezpečenstvo úteku [Stögmüller proti Rakúsku, rozsudok, 10. 11. 1969, č. 1602/62, bod 15], riziko, že obvinený môže v prípade prepustenia mariť výkon spravodlivosti [Wemhoff, bod 14] alebo spáchať ďalšie trestné činy [MATZNETTER proti Rakúsku, rozsudok, 10. 11. 1969, č. 2178/64, bod 9], alebo spôsobiť narušenie verejného poriadku [Letellier proti Francúzsku, rozsudok, 26. 6. 1991, č. 12369/86, bod 51].“ (KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář.* 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 515.).

19.2 Príslušné orgány rozhodujúce o väzbe síce nie sú povinné vo svojich rozhodnutiach vysporiadať sa jednotlivo s každým argumentom uplatneným obvineným alebo jeho obhajcom, mali by však reagovať adekvátnym spôsobom na všetky, ktoré sú spôsobilé spochybniť oprávnenosť ďalšieho trvania väzby (pozri napr. Ignatenco proti Moldavsku, rozsudok, 8. 2. 2011, č. 36988/07, § 78, Michalko proti Slovensku, rozsudok, 21. 12. 2010, č. 35377/05, § 153). Krajský súd (a všeobecné súdy vo všeobecnosti) rozhodujúci o ďalšom trvaní väzby teda nie je povinný detailne odpovedať na každý argument sťažovateľa uvedený v sťažnosti, avšak je povinný vysporiadať sa so skutočnosťami a argumentmi, ktoré sú spôsobilé spochybniť existenciu podmienok

nevyhnutných pre zákonnosť pozbavenia slobody, resp. ďalšieho držania sťažovateľa vo väzbe (porov. Nikolova v. Bulharsko, č. 31195/96, rozsudok Veľkej komory ESĽP z 25. 3. 1999, bod 61; Ilgar Mammadov v. Azerbajdžan, č. 15172/13, rozsudok ESĽP z 22. 5. 2014, bod 114). Túto povinnosť krajský súd vo svojom uznesení č. k. 4 Tpo 28/2018-134 zo 7. júna 2018 náležite dodržal.

20. Z hľadiska posúdenia dôvodov preventívnej väzby všeobecné súdy poukázali na skutočnosť, že sťažovateľ je v predmetnej veci stíhaný pre skutok kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), d), ods. 2 písm. c) Trestného zákona. Taktiež poukázali na to, že v rámci vyšetrovania vedeného v prípravnom konaní bolo minimálne jednou svedeckou výpoveďou potvrdené poskytnutie omamných látok konečným užívateľom, teda osobám odlišným od osoby samotného sťažovateľa, a taktiež aj verifikovaná doba jedného roka, počas ktorej sa malo poskytovanie omamných látok realizovať. Vzhľadom na tieto zistenia, ako aj s prihliadnutím na závislosť samotného sťažovateľa od omamných látok vo veci konajúce súdy vyjadrili záver o jeho nespoľahlivosti, pričom aj tento argument vyhodnotili ako fakt podporujúci preventívnu väzbu sťažovateľa. Tiež je potrebné opätovne poukázať na to, že trestná činnosť sťažovateľa bola verifikovaná aj vykonaním domovej prehliadky a tiež záznamami z odpočúvania samotného sťažovateľa. Krajský súd tak v sťažovateľovom prípade primerane vysvetlil, v čom konkrétne identifikoval podozrenie z možného dopúšťania sa trestnej činnosti v budúcnosti a náležite objektivizoval dôvody a potrebu jeho preventívnej väzby (pozri citovanú judikatúru v bode 19.2). S ohľadom na predostreté argumenty je ústavný súd aj toho názoru, že doterajším vyšetrovaním v predmetnej trestnej veci nebolo podozrenie sťažovateľa z trestnej činnosti rozptýlené, ba naopak, len potvrdené.

21.1 Nad rámec už uvedeného ústavný súd vo vzťahu k odôvodnenosti podozrenia z trestnej činnosti doplnkovo poukazuje na relevantnú odbornú literatúru, v ktorej bolo konštatované napr. to, že „(s)kutočnosti, ktoré vyvolali podozrenie, nemusia byť toho istého stupňa ako tie, ktoré sú potrebné na odôvodnenie odsúdenia alebo hoci len na vznesenie obvinenia [pozri Murray proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok veľkej komory, 28. 10.

1994, č. 14310/88, § 55, porov. tiež Khodorkovskiy proti Rusku, rozsudok, 31. 5. 2011, č. 5829/04, § 189]... skutočnosti, na ktorých sa podozrenie zakladá, však nemôžu byť rovnakej úrovne ako skutočnosti potrebné na odôvodnenie odsúdenia alebo na podanie obžaloby, čo je predmetom až ďalšej fázy trestného konania [Krejčíř proti Českej republike, rozsudok, 26. 3. 2009, č. 39298/04 a 8723/05, bod 75]“ (KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář.* 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2012.).

21.2 V tejto súvislosti už aj ústavný súd vo svojej judikatúre (IV. ÚS 383/04, IV. ÚS 217/2013, III. ÚS 626/2014) uviedol, že Trestný poriadok (ako zákon, na ktorý poukazuje ústava vo svojom čl. 17 ods. 2) nevyžaduje, aby existencia dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu bola podložená aj zodpovedajúcimi dôkazmi proti obvinenému. Dôvodné podozrenie teda predpokladá existenciu faktov alebo informácií, ktoré by objektívnemu pozorovateľovi umožnili úsudok o tom, že konkrétna osoba mohla spáchať trestný čin, pričom jeho dôvodnosť závisí vždy od všetkých okolností každého konkrétneho prípadu (rozsudok ESĽP vo veci Fox, Cambell a Hartley v. Veľká Británia z 30. 8. 1990).

22. Vychádzajúc zo všetkých už prezentovaných úvah, považuje ústavný súd sťažovateľom podanú sťažnosť pre namietané porušenie jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru za zjavne neopodstatnenú a odmieta ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

23. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. januára 2019